

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Спортивна морфологія»

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»,
перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Курс другий

2

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри анатомії людини,
клінічної анатомії та оперативної хірургії

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем загальної та природничо-наукової
підготовки

Протокол від

“30” січня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

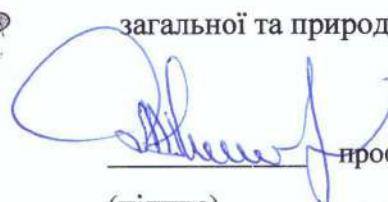

(підпись)

проф. Колісник І.Л.
(прізвище та ініціали)

Протокол від

“30” січня 2024 року № 1

Голова методичної комісії ХНМУ з проблем
загальної та природничо-наукової підготовки

(підпись)

проф. Мирошниченко М.С.

(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Колісник І.Л., в.о. завідувача кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії, д.мед.н., професор.
2. Чеканова І.В., старший викладач кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії, PhD.
3. Сазонова О.М., доцент кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії, к.мед.н.

Дані про викладача, що викладає освітній компонент

Прізвище, ім'я, по батькові	Сазонова Ольга Миколаївна
Наукова ступінь	Кандидат медичних наук
Посада	Доцент кафедри анатомії людини
Контактний телефон	+380630511280
Електронна пошта	om.sazonova@knmu.edu.ua
Прізвище, ім'я, по батькові	Сазонова Ольга Миколаївна

Прізвище, ім'я, по батькові	Сухоносов Роман Олександрович
Наукова ступінь	Кандидат медичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії
Контактний телефон	+380994921843
Корпоративна пошта	ro.sukhonosov@knmu.edu.ua

Прізвище, ім'я, по батькові	Шкляр Антон Сергійович
Наукова ступінь	Кандидат медичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії
Контактний телефон	+380937250086
Корпоративна пошта	as.shkliar@knmu.edu.ua

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше: <https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5367>)

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 700-36-26, kaf.1med.anatomii@knmu.edu.ua

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться за адресою: проспект Незалежності 12

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Спортивна морфологія» складений відповідно до Освітньо-професійної програми “Фізична терапія, ерготерапія” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузь знань – «22 Охорона здоров’я», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація».

Опис освітнього компоненту (анотація). Спортивна морфологія спрямована на формування у майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії науково обґрунтованих знань конституційної морфології, механізмів адаптації систем організму до фізичних навантажень, основ вікової морфології та необхідних практичних навичок. У результаті проходження освітнього компоненту здобувачі вивчають особливості фізичного розвитку спортсменів, класифікацію пропорцій тіла та конституції, структурні зміни в організмі спортсмена під впливом фізичних навантажень; засвоюють основні методи оцінювання рівня фізичного розвитку, складу тіла, пропорцій та соматотипу людини.

Предметом вивчення освітнього компоненту спортивна морфологія є особливості будови тіла, а також структурні перебудови, які відбуваються в організмі під впливом фізичних навантажень на різних рівнях: клітинному, тканинному, органному та системному.

Міждисциплінарні зв’язки:

У системі підготовки фахівців з фізичної терапії та ерготерапії спортивна морфологія є однією з фундаментальних медико-біологічних наук серед освітніх компонентів, що забезпечує здобувачів знаннями про об’єкт їх практичної діяльності.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння кредитів із таких освітніх компонентів: нормальні анатомія людини, нормальна фізіологія людини та патологічна фізіологія, основи патологічної анатомії.

Постреквізити. Знання зі спортивної морфології, мають застосовуватися при вивченні таких освітніх компонентів: біомеханіка та клінічна кінезіологія, травматологія та ортопедія (за професійним спрямуванням), обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності опорно- рухового апарату, методика та техніка класичного та лікувального масажу, теорія та практика оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5367>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1 Метою викладання освітнього компоненту "Спортивна морфологія" є: надати здобувачам знання про будову тіла людини з урахуванням його філо- та онтогенетичного розвитку у взаємозв'язку з впливом зовнішнього середовища, віковими перебудовами і змінами, що відбуваються під впливом фізичних навантажень.

Організм людини вивчається як цілісна система із специфічною матеріальною основою і зв'язком структурних компонентів на всіх рівнях його організації – клітинному, тканинному, органному і систем. При цьому особлива увага приділяється глибокому вивченням будови опорно-рухового апарату – матеріальному субстрату рухової діяльності людини і його змін, що відбуваються при систематичному застосуванні фізичних вправ і заняттях спортом.

При вивченні морфології людини ставиться за мету ознайомити здобувачів з основами анатомо-антропологічного дослідження.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту "Спортивна морфологія" є :

- а) доповнення знань про форму, будову і розвиток людини у взаємодії його з навколишнім середовищем;
- б) розвиток навиків і умінь у використанні отриманих знань по анатомії та морфології людини в практичній діяльності (при аналізі фізичних вправ, індивідуалізації лікувального тренування, побудові лікувально – тренувальних занять і т.д.)
- в) доповнення знань з освітніх компонентів медико-біологічного циклу (фізіології, біомеханіки, спортивної медицини, спортивного масажу, лікарського контролю і ін.)
- г) поглиблення і розширення загальнотеоретичної і методичної підготовки здобувачів;
- д) формування у здобувачів матеріалістичного світогляду про закономірності розвитку людини, природи і суспільства.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

– **інтегральна:**

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

– **загальні:**

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

– **спеціальні (фахові, предметні):**

СК.01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальні та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до змінення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною

мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп’ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 06. Застосовувати методи та інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати та застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікабельність;
- грамотна письмова та усна мова;
- вміння виступати на публіці;
- аналітичний склад розуму;
- вміння побачити та вирішити проблему;
- хороша пам’ять;
- креативність;
- орієнтованість на результат;
- завзятість;
- стресостійкість;
- готовність виконувати рутинну роботу;
- вміння приймати рішення;
- відповідальність.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

2.1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань,освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3 1 кредит ECTS = 30 год.	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Вибірковий
Загальна кількість годин	Спеціальність: <u>227 «Терапія та реабілітація»</u> , <u>Спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: 2-й Семестр 4-й Лекції
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40- 44,4% самостійної роботи здобувача – 50 – 55,6%	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) рівень ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»	12 год. Практичні 28год Самостійна робота 50 год. Вид контролю Залік

2.2.1. ЛЕКЦІЇ

№	Назва теми	К-ть годин	Вид лекцій
1.	Кісткова система. Опорно-руховий апарат	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
2.	М'язова система. Динамічна анатомія	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
3.	Нутрощі. Органи травлення та дихання. Сечостатевий апарат. Залози внутрішньої секреції	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
4.	Кровоносна система. Лімфатична система. Органи імуногенезу	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
5.	Нервова система. Спинний мозок. Головний мозок. Периферійна нервова система. Вегетативна нервова система. Аналізатори і органи чуття	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
6.	Фізичний розвиток людини і методи його оцінювання. Конституція та пропорції тіла людини. Морфологічні прояви адаптації людини до фізичних навантажень. Вікова періодизація. Анatomічні особливості дітей і підлітків та людей зрілого віку	2	Інформаційна (мультимедійна презентація)
	Всього:	12	

2.2.2. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Програмою не передбачено.

2.2.3. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з\п	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Спортивна морфологія як освітній компонент, визначення. Завдання і методи спортивної морфології. Фактори і закономірності росту і розвитку.	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації	Усне опитування.
2.	Загальні уявлення про вікову морфологію. Вікова періодизація.	4	Презентація, використання трупного матеріалу; робота за віртуальним анатомічним столом Anatomage Table	Усне опитування, (фронтальне), тестовий контроль
3.	Види з'єднання кісток, будова та визначення рухливості в суглобах	4	Бесіда, демонстрація на анатомічних препаратах, презентація	Письмове опитування, тестовий контроль
4.	Моррофункціональна анатомія м'язових волокон під впливом фізичних навантажень. Динамічна анатомія. Анатомічний аналіз фізичних вправ	4	Дискусія, демонстрація на анатомічних препаратах, презентація, робота за віртуальним анатомічним столом Anatomage Table	Тестовий контроль, індивідуальні завдання.
5.	Анатомічні особливості внутрішніх органів дітей та підлітків під впливом фізичних навантажень	4	Розповідь-пояснення за допомогою мультимедійної презентації, використання трупного матеріалу та музейних препаратів	Усне опитування, контроль практичних навичок.
6.	Анатомічні особливості внутрішніх органів людей літнього віку під впливом фізичних навантажень	4	Розповідь-пояснення, демонстрація на анатомічних препаратах	Усне опитування (індивідуальне), тестовий контроль.
7.	Антropометрія, поздовжні розміри тіла. Поперечні розміри тіла та обводи. Оцінювання фізичного розвитку тіла методом індексів	4	Презентація, використання трупного матеріалу; робота за віртуальним анатомічним столом Anatomage Table	Тестовий контроль, творчі завдання. Залік
Всього		28		

2.2.4. ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Програмою не передбачено.

2.2.5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-ть годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Генетичні аспекти спортивної орієнтації та відбору. Наслідування морфометричних (соматометричних) прикмет.	10	Демонстрація на анатомічних препаратах, презентація; робота з віртуальним анатомічним столом Anatomage Table.	ПК, ПЗ відповідно до КТП.
2.	Загальні основи адаптації організму спортсменів до фізичного навантаження	10	Використання трупного матеріалу; робота з віртуальним анатомічним столом Anatomage Table.	-//--/-

3.	Структурна перебудова кісткової системи під дією фізичного навантаження.	10	Опрацювання матеріалів підручників та довідкової літератури; робота з віртуальниманатомічним столом Anatomage Table.	-//--
4.	Особливості будови суглобово-зв'язкового апарату спортсменів	10	Опрацювання матеріалів підручників та довідкової літератури; робота з віртуальниманатомічним столом Anatomage Table.	-//--
5.	Структурна перебудова м'язової системи під дією фізичного навантаження.	10	Демонстрація на анатомічних препаратах, презентація; робота з віртуальниманатомічним столом Anatomage Table.	-//--
Всього:		50		

3. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Методика проведення контрольних заходів

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям зожної теми. На кожному практичному заняті здобувач відповідає на тести за темою практичного заняття. Відповідає на питання за матеріалом поточної теми і на питання з матеріалу попередніх тем, знання яких необхідно для розуміння поточної теми.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності здобувача.

На кожному практичному занятті викладач оцінює знання кожного здобувача за чотирибальною системою. Ціна оцінки в кожному модулі різна і визначається кількістю тем в модулі. Вагаожної теми у межах одного модулю має бути однаковою.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєнняожної навчальної теми освітнього компоненту (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно» за таблицею 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з освітніх компонентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом

	викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням заликового кредиту	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з освітніх компонентів	
«Відмінно»	Здобувач відповідає високому (творчому) рівню компетентності: здобувач виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Здобувач самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Здобувач демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Здобувач не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Підсумковий бал за (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальноу шкалу за таблицею 2.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальноу шкалу

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125

4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Оцінювання самостійної роботи здобувача

Матеріал для самостійної роботи здобувачів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю.

Оцінювання тем, які виносяться тільки на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються при підсумковому занятті.

ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Оцінка з освітнього компоненту

Освітній компонент вивчається протягом 1-го семестру, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залик» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за весь семестр вивчення освітнього компоненту (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

3.2 ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛИКУ

Програмою не передбачено. (див п.3.1.)

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Спеціальність: 227 «Терапія та реабілітація» “Спортивна морфологія”

- Хребець (на першому ребрі)
- Тіло хребця
- Дуга хребця
- Борозна підключичної вени (на першому
- Борозна підключичної артерії
- Верхня хребцева вирізка
- Нижня хребцева вирізка
- Хребцевий отвір
- Остистий відросток
- Поперечний відросток

- Верхній суглобовий відросток
- Нижній суглобовий відросток
- Шийні хребці
- Передня дуга атланта
- Ямка зуба
- Борозна хребтової артерії
- Задня дуга атланта
- Бічна маса атланта
- Зуб осьового хребця
- Сонний горбок (VI шийного хребця)
- Поперечний отвір
- Передній горбик
- Задній горбик
- Борозна спинномозкового нерва
- Грудні хребці
- Верхня реброва ямка
- Нижня реброва ямка
- Реброва ямка поперечного відростка
- Поперекові хребці
- Додатковий відросток
- Соскоподібний відросток
- Крижова кістка**
- Основа крижової кістки
- Вушкоподібна поверхня крижової кістки
- Верхівка крижової кістки
- Гористість крижової кістки
- Тазова поверхня
- Поперечні лінії
- Передні крижові отвори
- Спинна поверхня
- Задні крижові отвори
- Серединний крижовий гребень
- Присередній крижовий гребень
- Бічний крижовий гребень
- Крижовий канал
- Крижовий розтвір Ребро
- Головка ребра
- Суглобова поверхня головки ребра
- Гребінь головки ребра
- Шийка ребра
- Тіло ребра
- Горбок ребра
- Кут ребра
- Борозна ребра
- Горбок переднього драбинчастого м'яза (на першому ребрі)
- Горбистість переднього зубчастого м'яза
- Груднина
- Ручка груднини
- Яремна вирізка (груднини)
- Ключична вирізка
- Тіло груднини
- Реброві вирізки
- Мечоподібний відросток
- Кут груднини
- Лобова кістка
- Лобова луска
- Лобовий горб
- Надбрівна дуга
- Надперенісся
- Борозна верхньої стрілової пазухи
- Лобовий гребень
- Сліпий отвір
- Надочноямковий край
- Надочноямковий отвір
- Виличний відросток
- Очноямкова частина
- Ямка слізової залози
- Носова частина
- Носова ость
- Решітчаста вирізка
- Лобова пазуха
- Тім'яна кістка
- Потиличний край
- Лусковий край
- Стрілковий край
- Лобовий край
- Лобовий кут
- Потиличний кут
- Клиноподібний кут
- Соскоподібний кут
- Тім'яний отвір
- Борозна верхньої стрілової пазухи
- Тім'яний горб
- Верхня скронева лінія
- Потилична кістка
- Великий отвір
- Основна частина
- Глотковий горбок
- Схил
- -Бічна частина
- Потиличний виросток
- Виростковий канал
- Виросткова ямка
- Яремна вирізка
- Яремний відросток
- Канал під'язикового нерва
- Потилична луска
- Зовнішній потиличний виступ
- Верхня каркова лінія
- Нижня каркова лінія
- Внутрішній потиличний виступ
- Хрестоподібне підвищення
- Борозна поперечної пазухи
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Борозна поперечної пазухи
- Клиноподібна кістка
- Тіло клиноподібної кістки
- Турецьке сідло
- Гіпофізарна ямка
- Горбок сідла
- Спинка сідла
- Сонна борозна
- Клиноподібна пазуха
- Мале крило клиноподібної кістки
- Велике крило клиноподібної кістки
- Мозкова поверхня великого крила
- Скронева поверхня великого крила
- Підскронева поверхня великого крила
- Верхньощелепна поверхня великого крила
- Очноямкова поверхня великого крила
- Верхня очноямкова щілина
- Зоровий канал
- Круглий отвір
- Овальний отвір
- Остистий отвір
- Крилоподібний відросток
- Бічна пластина
- Присередня пластинка
- Крилоподібний канал
- Крилоподібна ямка
- Крилоподібна вирізка Скронева кістка
- Кам'яниста частина скроневої кістки
- Верхній край кам'янистої частини
- Борозна верхньої кам'янистої пазухи
- Задній край кам'янистої частини
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Передній край кам'янистої частини
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Передня поверхня кам'янистої частини
- Покрівля барабанної порожнини
- Трійчасте втиснення
- Розтвір каналу великого кам'янистого нерва
- Борозна великого кам'янистого нерва
- Розтвір каналу малого кам'янистого нерва
- Борозна малого кам'янистого нерва
- Задня поверхня кам'янистої частини
- Внутрішній слуховий отвір
- Внутрішній слуховий хід
- Піддугова ямка
- Нижня поверхня кам'янистої

- частини
- Яремна ямка
- Шилоподібний відросток
- Шило-соккоподібний отвір
- Кам'яниста ямочка
- Зовнішній отвір сонного каналу
- Внутрішній отвір сонного каналу
- Соккоподібний відросток (скроневої кістки)
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Соккоподібна вирізка
- Соккоподібний отвір
- Барабанна частина
- Лускова частина
- Виличний відросток
- Суглобовий горбок
- Нижньощелепна ямка
- Зовнішній слуховий отвір
- Зовнішній слуховий хід
- Решітчаста кістка
- *Дірчаста пластинка*
- Дірчасті отвори
- Перпендикулярна пластинка
- Решітчастий лабірінт
- Очноямкова пластинка
- Верхня носова раковина
- Середня носова раковина
- Верхня щелепа
- Тіло верхньої щелепи
- Очноямкова поверхня
- Підочноямкова борозна верхньої щелепи
- Підочноямковий канал верхньої щелепи
- Підочноямковий край тіла верхньої щелепи
- Передня поверхня тіла верхньої щелепи
- Підочноямковий отвір верхньої щелепи
- Носова вирізка
- Підскронева поверхня тіла верхньої щелепи
- Горб верхньої щелепи
- Коміркові отвори
- Носова поверхня тіла верхньої щелепи
- Сльозова борозна
- Верхньощелепний роз твір
- Лобовий відросток верхньої щелепи
- Виличний відросток верхньої щелепи
- Піднебінний відросток верхньої щелепи
- Комірковий відросток
- Зубні комірки Нижня щелепа
- Тіло нижньої щелепи
- Коміркова частина
- Коміркова дуга нижньої щелепи
- Зубні комірки
- Основа нижньої щелепи
- Підборідний виступ нижньої щелепи
- Підборідний горбок
- Підборідний отвір
- Двочеревцева ямка нижньої щелепи
- Щелепно-під'язикова лінія нижньої щелепи
- Під'язикова ямка
- Підніжньощелепна ямка
- Гілка нижньої щелепи
- Кут нижньої щелепи
- Жувальна горбистість
- Крилоподібна горбистість
- Вирізка нижньої щелепи
- Виростковий відросток нижньої щелепи
- Головка нижньої щелепи
- Шийка нижньої щелепи
- Крилоподібна ямка нижньої щелепи
- Вінцевий відросток нижньої щелепи
- Отвір нижньої щелепи
- Канал нижньої щелепи
- **Нижня носова раковина**
- Сльозова кістка
- **Носова кістка**
- Леміш
- Піднебінна кістка
- Перпендикулярна пластинка
- Клино-піднебінна вирізка
- Пірамідний відросток
- Горизонтальна пластинка
- Вилична кістка
- Бічна поверхня
- Скронева поверхня
- Очноямкова поверхня
- Лобовий відросток
- Скроневий відросток
- Вилично-очноямковий отвір
- Вилично-лицевий отвір
- Вилично-скроневий отвір
- Під'язикова кістка
- Тіло під'язикової кістки
- Малий ріг
- Великий ріг
- Склепіння черепа
- Скронева ямка
- Стінки скроневої ямки
- Вилична дуга
- Підскронева ямка
- Стінки підскроневої ямки
- Крило-піднебінна ямка
- Стінки крило-піднебінної ямки
- Передня черепна ямка
- Середня черепна ямка
- Задня черепна ямка
- Борозна верхньої стрілової пазухи (череп)
- Борозна поперечної пазухи (череп)
- Борозна сигмоподібної пазухи (череп)
- Зовнішня основа черепа
- Рваний отвір (череп)
- Яремний отвір (череп)
- Сонний канал скроневої кістки (череп)
- М'язово- трубний канал (череп)
- Кісткове піднебіння
- Великий піднебінний канал
- Малі піднебінні отвори
- Різцевий канал Очна ямка
- Очноямковий вхід
- Надочноямковий край (череп)
- Підочноямковий край (череп)
- Стінки очної ямки
- Передній решітчастий отвір
- Задній решітчастий отвір
- Нижня очноямкова щілина
- Кісткова носова порожнина
- Стінки кісткової носової порожнини
- Хоані
- Верхній носовий хід
- Середній носовий хід
- Нижній носовий хід
- Спільній носовий хід Лопатка
- Реброва поверхня
- Підлопаткова ямка
- Задня поверхня
- Ость лопатки
- Надплечовий відросток (акроміон)
- Надостьова ямка
- Підостьова ямка
- Присередній край
- Бічний край
- Верхній край
- Дзьобоподібний відросток
- Вирізка лопатки
- Верхній кут
- Нижній кут
- Бічний кут
- Суглобова западина
- Надсуглобовий горбок
- Підсуглобовий горбок
- Шийка лопатки
- **Ключиця**
- Груднинний кінець
- Тіло ключиці
- Надплечовий кінець
- Плечова кістка
- Головка плечової кістки
- Анatomічна шийка

- Великий горбок
- Малий горбок
- Гребінь великого горбка
- Гребінь малого горбка
- Міжгорбкова борозна
- Хірургічна шийка
- Тіло плечової кістки
- Поверхні тіла
- Дельтоподібна горбистість
- Борозна променевого нерва
- Виросток плечової кістки
- Головочка плечової кістки
- Блок плечової кістки
- Ліктьова ямка
- Вінцева ямка
- Бічний надвиросток
- Променева ямка
- Присередній надвиросток
- Борозна ліктьового нерва
- Променева кістка
- Головка променевої кістки
- Суглобовий обвід
- Суглобова ямка
- Шийка променевої кістки
- Тіло променевої кістки
- Горбистість променевої кістки
- Поверхні тіла променевої кістки
- Края тіла променевої кістки
- Шилоподібний відросток променевої кістки
- Вирізка ліктьової кістки
- Зап'ясткова суглобова поверхня
- Ліктьова кістка
- Ліктьовий відросток
- Блокова вирізка
- Вінцевий відросток
- Горбистість ліктьової кістки
- Вирізка променевої кістки
- Тіло ліктьової кістки
- Поверхні тіла ліктьової кістки
- Края тіла ліктьової кістки
- Головка ліктьової кістки
- Шилоподібний відросток ліктьової кістки
- Суглобовий обвід
- Кістки кисті
- Зап'ясткові кістки
- Човноподібна кістка
- Півмісяцева кістка
- Тригранна кістка
- Горохоподібна кістка
- Кістка-трапеція
- Трапецієподібна кістка
- Головчаста кістка
- Гачкувата кістка
- П'ясткові кістки
- Основа п'ясткової кістки
- Тіло п'ясткової кістки
- Головка п'ясткової кістки
- Кістки пальців кисті (фаланги пальців)
- Проксимальна фаланга
- Середня фаланга
- Кінцева фаланга
- Кульшова кістка
- Кульшова западина
- Ямка кульшової западини
- Півмісяцева поверхня кульшової западини
- Вирізка кульшової западини
- Затульний отвір
- Велика сіднична вирізка
- Клубова кістка
- Тіло клубової кістки
- Крило клубової кістки
- Клубовий гребінь
- Верхня передня клубова ость
- Нижня передня клубова ость
- Нижня задня клубова ость
- Верхня задня клубова ость
- Зовнішня губа
- Проміжна лінія
- Внутрішня губа
- Клубова ямка
- Сіднична поверхня
- Вушкоподібна поверхня
- Клубова горбистість
- Сіднична кістка
- Тіло сідничої кістки
- Гілка сідничої кістки
- Сідничний горб
- Сіднична ость
- Мала сіднична вирізка
- Лобкова кістка**
- Тіло лобкової кістки
- Верхня гілка лобкової кістки
- Лобковий горбок
- Клубово-лобкове підвищення
- Симфізна поверхня
- Нижня гілка лобкової кістки
- Затульна борозна Таз
- Тазова порожнина
- Великий таз
- Малий таз
- Межова лінія
- Лобкова дуга
- Верхній отвір таза
- Нижній отвір таза
- Стегнова кістка
- Головка стегнової кістки
- Шийка стегнової кістки
- Малий вертлюг стегнової кістки
- Великий вертлюг стегнової кістки
- Міжвертлюговий гребінь
- Міжвертлюгова лінія
- Тіло стегнової кістки
- Поверхні тіла
- Шорстка лінія стегнової кістки
- Бічна губа
- Присередня губа
- Гребінна лінія
- Сіднична горбистість
- Підколінна поверхня
- Присередній виросток
- Надвиросток стегнової кістки
- Бічний виросток
- Надвиросток стегнової кістки
- Наколінкова поверхня
- Міжвиросткова ямка
- Наколінок
- Великомілкова кістка
- Бічний виросток
- Малогомілкова суглобова поверхня
- Присередній виросток
- Верхня суглобова поверхня
- Переднє міжвиросткове поле
- Заднє міжвиросткове поле
- Міжвиросткове підвищення
- Тіло великомілкової кістки
- Поверхні тіла великомілкової кістки
- Горбистість великомілкової кістки
- Край великомілкової кістки
- Присередня кісточка
- Малогомілкова вирізка
- Нижня суглобова поверхня
- Малогомілкова кістка
- Головка малогомілкової кістки
- Тіло малогомілкової кістки
- Бічна кісточка Кістки стопи
- Заплеснові кістки
- Надп'яткова кістка
- Головка надп'яткової кістки
- Шийка надп'яткової кістки
- Тіло надп'яткової кістки
- П'яткова кістка
- П'ятковий горб
- Підпора надп'яткової кістки
- Човноподібна кістка
- Присередня клиноподібна кістка
- Проміжна клиноподібна кістка
- Бічна клиноподібна кістка
- Кубоподібна кістка
- Плеснові кістки
- Основа плеснової кістки
- Тіло плеснової кістки
- Головка плеснової кістки
- Кістки пальців (Фаланги)
- Проксимальна фаланга
- Середня фаланга
- Кінцева фаланга
- З'єднання черепа
- Шви черепа
- Вінцеве шво черепа

- Стрілове шво черепа
- Ламбодоподібне шво черепа
- Тім'ячка черепа
- Синхондрози черепа
- Скронево-нижньощелепний суглоб
- Атланто-потиличний суглоб
- З'єднання хребтового стовпа
- Міжхребцевий диск
- Волокнисте кільце міжхребцевого диска
- Драглисте ядро міжхребцевого диска
- Передня поздовжня зв'язка (хребта)
- Задня поздовжня зв'язка (хребта)
- Міжстюрова зв'язка(хребта)
- Жовта зв'язка (хребта)
- Надстюрова зв'язка (хребта)
- Поперечна зв'язка (хребта)
- Дуговідростковий суглоб
- Серединний атланто-осьовий суглоб
- Бічний атланто-осьовий суглоб
- Крижово-куприковий суглоб
- З'єднання грудної клітки
- Реброво-грудничний синхондроз
- Грудинно-ребровий суглоб
- Суглоб головки ребра
- Реброво-поперечний суглоб
- З'єднання верхньої кінцівки
- Надплечово-ключичний суглоб
- Груднично-ключичний суглоб
- Міжключична зв'язка
- Реброво-ключична зв'язка
- Передня груднично-ключична зв'язка
- Задня груднично-ключична зв'язка
- Плечовий суглоб
- Губа суглобової западини (плечовий суглоб)
- Дзьобо-плечова зв'язка
- Ліктьовий суглоб
- Плечо-ліктьовий суглоб
- Плечо-променевий суглоб
- Проксимальний променево-ліктьовий суглоб
- Обхідна ліктьова зв'язка
- Обхідна променева зв'язка
- Міжкісткова перетинка передпліччя
- Дистальний променево-ліктьовий суглоб
- Променево-зап'ястковий суглоб
- Тильна променево-зап'ясткова зв'язка
- Долонна променево-зап'ясткова зв'язка
- Ліктьова обхідна зв'язка

- зап'ястка
- Променева обхідна зв'язка
- зап'ястка
- Міжзап'ясткові суглоби
- Середньозап'ястковий суглоб
- Суглоб горохоподібної кістки
- Канал зап'ястка
- Зап'ястково-п'ясткої суглоби
- Міжп'ясткові суглоби
- П'ястково-фалангові суглоби
- Міжфалангові суглоби кисті
- Обхідні зв'язки
- З'єднання нижньої кінцівки
- Затульна перетинка
- Затульний канал
- Великий сідничий отвір
- Малий сідничий отвір
- Лобковий симфіз
- Крижово-клубовий суглоб
- Кульшовий суглоб
- Губа кульшової западини
- Зв'язка головки стегнової кістки
- Клубово-стегнова зв'язка
- Сідничо-стегнова зв'язка
- Лобково-стегнова зв'язка
- Колінний суглоб
- Поперечна зв'язка коліна
- Бічний меніск
- Присередній меніск
- Передня схрещена зв'язка
- Задня схрещена зв'язка
- Обхідна великомілкова зв'язка
- Обхідна малогомілкова зв'язка
- Зв'язка наколінка
- Міжкісткова перетинка гомілки
- Велико-малогомілковий суглоб
- Надп'яtkово-гомілковий суглоб
- Присередня обхідна зв'язка
- Бічна обхідна зв'язка
- Піднап'яtkовий суглоб
- Надп'яtkово-п'яtkovo-човноподібний суглоб
- Поперечний суглоб заплесна
- Роздвоєна зв'язка
- П'яtkово-кубоподібний суглоб
- Клино-човноподібний суглоб
- Міжкіlinopodіbni суглоби
- Довга підошвова зв'язка
- Заплесно-плеснові суглоби
- Міжплеснові суглоби
- Міжкіstkovі плеснові проміжки
- Плесно-фалангові суглоби
- Міжфалангові суглоби стопи
- М'язи спини
- Трапеціеподібний м'яз
- Найширший м'яз спини
- Великий ромбоподібний м'яз
- М'яз-підймач лопатки
- Нижній задній зубчастий м'яз
- Верхній задній зубчастий м'яз
- М'яз - випрямляч хребта М'язи грудної клітки
- Великий грудний м'яз
- Малий грудний м'яз
- Підключичний м'яз
- Передній зубчастий м'яз
- Внутрішні міжреброві м'язи
- Зовнішні міжреброві м'язи
- Діафрагма
- Поперекова частина діафрагми
- Аортальний розтвір
- Стравохідний розтвір
- Груднинна частина діафрагми
- Реброва частина діафрагми
- Сухожилковий центр
- Отвір порожнистої вени
- Груднинно-ребровий трикутник
- Попереково- ребровий трикутник М'язи живота
- Прямий м'яз живота
- Сухожилкові переділки
- Піхва прямого м'яза живота
- Зовнішній косий м'яз живота
- Пахвинна зв'язка
- Внутрішній косий м'яз живота
- Поперечний м'яз живота
- Біла лінія
- Пупкове кільце
- Пахвинний канал
- Стінки пахвинного канала
- Поверхневе пахвинне кільце
- Присередня ніжка
- Бічна ніжка
- Квадратний м'яз попереку
- М'язи лиця
- Надчерепний м'яз
- Лобове черевце
- Потиличне черевце
- Апоневротичний шолом (надчелепний апоневроз)
- Коловий м'яз ока
- Великий виличний м'яз
- М'яз-підймач верхньої губи
- М'яз-підймач кута рота
- Щічний м'яз
- М'яз-опускач кута рота
- М'яз-опускач нижньої губи
- Коловий м'яз рота Жувальні м'язи
- Скроневий м'яз
- Жувальний м'яз
- Бічний крилоподібний м'яз
- Присередній крилоподібний м'яз
- М'язи ший
- Підшкірний м'яз ший
- Груднинно-ключично-соккоподібний м'яз
- Двочеревцевий м'яз

- Переднє черевце
- Заднє черевце
- Шило-під'язиковий м'яз
- Щелепно-під'язиковий м'яз
- Груднинно- під'язиковий м'яз
- Лопатково- під'язиковий м'яз
- Груднинно-щигтоподібний м'яз
- Щито- під'язиковий м'яз
- Передній драбинчастий м'яз
- Середній драбинчастий м'яз
- Задній драбинчастий м'яз
- Передня шийна ділянка
- Піднижньощелепний трикутник
- Сонний трикутник
- Лопатково-трахеальний трикутник
- Груднинно-ключично-соскоподібна ділянка
- Бічна шийна ділянка
- --Лопатково-ключичний трикутник
- Задня шийна ділянка
- М'язи верхньої кінцівки
- Дельтоподібний м'яз
- Надостовий м'яз
- Підостовий м'яз
- Малий круглий м'яз
- Великий круглий м'яз
- Підлопатковий м'яз
- Двоголовий м'яз плеча
- Довга головка двоголового м'яза плеча
- Коротка головка двоголового м'яза плеча
- Дзьобо-плечовий м'яз
- Плечовий м'яз
- Триголовий м'яз плеча
- Довга головка триголового м'яза плеча
- Присередня головка триголового м'яза плеча
- Бічна головка триголового м'яза плеча
- Променевий м'яз-зинач зап'ястка
- Круглий м'яз-привертач
- Ліктьовий м'яз-зинач зап'ястка
- Поверхневий м'яз-зинач пальців
- Довгий долонний м'яз
- Довгий м'яз-зинач великого пальця
- Глибокий м'яз-зинач пальців
- Квадратний м'яз-привертач
- Плечо-променевий м'яз
- Довгий променевий м'яз-розгинач зап'ястка
- Короткий променевий м'яз-

- розгинач зап'ястка
- М'яз-розгинач пальців
- М'яз-розгинач мізинця
- Ліктьовий м'яз-розгинач зап'ястка
- М'яз-відвертач
- Довгий відвідний м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-розгинач великого пальця
- Довгий м'яз-розгинач великого пальця
- Короткий відвідний м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-зинач великого пальця
- Протиставний м'яз великого пальця
- Привідний м'яз великого пальця
- Відвідний м'яз мізинця
- Короткий м'яз-зинач мізинця
- Протиставний м'яз мізинця
- Червоподібні м'язи
- Пахвова ямка
- Стінки пахвової ямки
- Чотирибічний отвір
- Трьобічний отвір
- Бічна двоголова борозна
- Присередня двоголова борозна
- Ліктьова ямка
- Тримач м'язів-розгиначів
- Тримач м'язів-зиначів
- Долонний апоневроз
- Канал зап'ястка
- М'язи нижньої кінцівки
- Клубово-поперековий м'яз
- Великий поперековий м'яз
- Клубовий м'яз
- Великий сідничний м'яз
- Середній сідничний м'яз
- Малий сідничний м'яз
- Грушоподібний м'яз
- Внутрішній затульний м'яз
- Верхній близнюковий м'яз
- Нижній близнюковий м'яз
- Квадратний м'яз стегна
- Зовнішній затульний м'яз
- Кравецький м'яз
- Чотириголовий м'яз стегна
- Прямий м'яз стегна
- Бічний широкий м'яз
- Присередній широкий м'яз
- Проміжний широкий м'яз
- Гребінний м'яз
- Тонкий м'яз
- Довгий привідний м'яз
- Короткий привідний м'яз
- Великий привідний м'яз

- Двоголовий м'яз стегна
- Довга головка
- Коротка головка
- Півперетинчастий м'яз
- Півсухожилковий м'яз
- Довгий м'яз-розгинач пальців стопи
- Передній великомілковий м'яз
- Довгий м'яз-розгинач великого пальця (стопи)
- Довгий маломілковий м'яз
- Короткий маломілковий м'яз
- Триголовий м'яз літки
- Литковий м'яз
- Камбалоподібний м'яз
- Довгий м'яз-зинач пальців (стопи)
- Задній великомілковий м'яз
- Довгий м'яз-зинач великого пальця (стопи)
- Короткий м'яз-розгинач пальців
- Короткий м'яз-зинач великого пальця
- Квадратний м'яз підошви
- Короткий м'яз-зинач пальців
- Червоподібні м'язи
- Відвідний м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-зинач великого пальця
- Привідний м'яз великого пальця
- Відвідний м'яз мізинця
- Короткий м'яз-зинач мізинця
- Надгрушоподібний отвір
- Підгрушоподібний отвір
- М'язова затока
- Судинна затока
- Широка фасція
- Клубово-гомілкове пасмо
- Підшкірний розтвір
- Серпоподібний край
- Дирчаста фасція
- Стегновий канал
- Стегнове кільце
- Привідний канал
- Стінки привідного канала
- Привідний розтвір
- Підколінна ямка
- Верхній тримач м'язів-розгиначів
- Нижній тримач м'язів-розгиначів
-
- Тримач м'язів-зиначів
- Верхній тримач маломілкових м'язів
- Нижній тримач маломілкових м'язів

3.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальна учебово-дослідницька (УДРС) або науково-дослідницька (НДРС) робота здобувачів (по вибору) припускає:

- підготовку огляду наукової літератури (реферату);
- підготовку ілюстративного матеріалу по даних темах (мультимедійна презентація, набір таблиць, схем, малюнків і тому подібне);
- виготовлення учебових і музейних препаратів, моделей;

3.5. Інші заохочення

- проведення наукового дослідження в рамках наукового гуртка кафедри;
- участь в науковій тематиці кафедри;
- участь в анатомічних олімпіадах і ін.

3.6. Правила оскарження оцінки

Оскарження оцінки проводиться згідно положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», наказ від 30.09.2020р. №252.

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Здобувачі можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення здобувачів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у здобувачів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточній епідемічній ситуації.

Здобувачі з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку заняття, на прохання здобувача це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України

«Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ

підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії підтримує нульову толерантність до plagiatu. Від здобувачів та здобувачок очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати plagiatом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Базова:

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін [та ін.]. – 7-ме вид., доопрац. – Вінниця : Нова Книга, 2019
2. Чижик В.В. Спортивні фізіологія : навч. Посібник для студентів.- Луцьк: ПВД «Твердиня», 2011.-256с.
3. Спортивна фізіологія : посібник/ І.І. Земцова.-Київ: 2007,

Допоміжна література:

1. Science of running / Chris Napier : First American Edition, 2020. - 224 p.
2. Clinical Anatomy / Ellis Harold. - 11th ed. - [S. l.] : Blackwell Publishing Limited, 2006. - 439 p.
3. The Human Body: An Introduction to Structure and Function / Adolf Faller, Michael Schuenke, Gabriele Schunke. - [S. l.] : Thieme, 2004. - 708 p.
4. Grant's Atlas of Anatomy / ed.: A. M.R. Agur, A. F. Dalley. - 12th ed. - [S. l.]: Lippincott Williams & Wilkins, 2009. - 1627 p.

7.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

2. Положення про академічну добросесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

3. Порядок проведення занять з поглиблого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

4. Положення про Комісію з академічної добросесністі, етики та управління конфліктами ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf

6. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf, https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_grup_ad.pdf